

ÄR KOMMUNGRÄNSER ETT HINDER FÖR VERKNINGSFULLT VATTENSKYDD?

av STEN-OVE DAHLLÖF, Tekniska kontoret, Uddevalla kommun
e-post: sten-ove.dahllof@uddevalla.se

I naturvårdsverkets handbok 2003:6 talas det om samråd på ett mycket tidigt stadium. Det beskrivs emellertid inte hur dessa kan bedrivas. Av allt att döma kommer kraven på öppenhet och dialog att öka. Det ställer naturligtvis mycket större krav både på kommunerna, föreningar, och enskilda personer att sätta sig in i mer fakta än någonsin. Klarar vi det?

Vi har i Uddevalla försökt hitta ett sätt att få in kunskap och synpunkter från de grupper i samhället som på något sätt berörs. Jag har tyckt mig se vissa grundläggande åsiktsskillnader kring vad ett samråd är.

I mina ögon är det inledande informella samrådet ingen förhandling, snarare ett konstruktivt utbyte av åsikter. Det är inte det informella samrådets avsikt att bli någon »omröstning» kring skyddsföreskrifternas innehåll. Den demokratiska bedömningen görs av de politiker vi väljer.

När olika parter går in i ett samrådsarbete är det viktigt att man har ömsesidig respekt för varandra och att man har kunskap om gällande lagstiftning. Jag har mött brister i båda dessa avseenden. Innan arbetet börjar är det en förutsättning att parterna är överens om att miljöbalken finns och gäller. *Alla* parter har ett utbildningsansvar för att kunna delta i ett informellt samråd. Inte bara det »allmänna». Är alla parter redo att ta detta ansvar? I dagens informationssamhälle kan stora mängder material levereras men det är *inte* detsamma som att alla kan föra en debatt på samma spelplan. Vi måste bli mer ödmjuka mot alla åsikter. Klarar vi att skapa känslan av delaktighet hos det stora flertalet invånare i Sverige?

Vidare är det viktigt att det finns en samsyn i att vattenfrågan skall ses i ett flergenerationsperspektiv. Vi skall givetvis reagera när något hänt men ännu bättre är att se till att inget händer.

Det skyddsområde som vi arbetar med i Uddevalla berör fyra kommuner. Det utgörs av ett avrinningsområde på nästan 300 km². Motsvarar halva Uddevalla kommuns storlek. I detta arbete tycker jag mig se att kommungränser och revirtänkande är ett av de stora hindren att nå ett verkningsfullt arbete kring vatten.

Jag tror vi kan enas om att vatten är en resurs som inte »känner» några gränser. Det ägs heller inte av någon. När vi då skall uppnå en »god vattenstatus» innebär det att vi måste se helheten på ett annat sätt än tidigare. En »kostnad» kan mycket väl belasta en kommun och »miljövinsten» komma i en annan kommun.

Nu kommer jag till kommungränsernas betydelse. Är det då rimligt att *flera* kommuners olika politiska mål och därmed ekonomiska bedömningar skall vara styrande för hur väl vi når miljömål som hanterar områden som inte följer kommungränser? Jag tror vi kommer att få mycket svårt att nå de mål som satts upp genom ramdirektivet för vatten utan att vi ändrar kommunstrukturen i vattenfrågan.

Märk väl att jag skrev vattenfrågan. Det är förmodligen inte så att alla frågor inom en region lämpar sig i stor skala. Social service och skola kanske skall utgöras av mindre enheter? Vatten tror jag däremot måste bli en regional fråga som inte skall styras av hur den enskilda kommunen inom ett avrinningsområde prioriterar frågor kring skydd och »vård» av vår gemensamma resurs, vattnet.

Ser man på det arbete som påbörjats inom vattenmyndigheten tycker jag det framstår allt mer att kommunernas gränser och ekonomiska styrning måste förändras om vi skall kunna nå de mål som är uppsatta för oss.

Vattenmyndighetens roll och det arbete som skall utföras i ett avrinningsområde är därför en mycket bra

anledning att diskutera och lösa hur samordningen mellan kommuner skall fungera. Om vi skall skaffa oss ett verkningsfullt grepp om vattenvården anser jag att vi måste börja med att samordna kommunernas syn på miljöfrågor i stort och samordna våra översiktsplaner. Detta sker idag i en för liten omfattning.

Då ställer jag mig frågan: Skall vattenfrågor och planarbete ha en administrativ gräns som inte överensstämmer med nuvarande kommungränser? De följer ju inte vattnets »gränser». Varför skall varje kommun ha sin egen miljöpolicy och sin egen inriktning på miljöarbete när dessa frågor som regel inte känner några gränser?

Detta ställer naturligtvis nya och intressanta frågor såsom: Samordning/sammanslagning av kommunala nämnders arbetsuppgifter? Finansiering? Är det inte så

att dessa frågor istället skall styras regionalt? Hur tar man då ut skatten? Skall denna tas ut regionalt?

Jag tror emellertid att vi är inne i en tid då våra kommungränser börjar spela ut sin roll i sin nuvarande form. De kommunala strukturer vi har är ju trots allt ganska gamla. Världen förändras snabbt och kraven på arbetssätt med den. Vi måste också kunna förändra och förnya vår ansvarsstruktur efter de krav som vi kan förväntas få.

Skall vi nå någonstans med de nationella miljömålen och EU-kraven som finns idag måste vi dels ändra tanke sätt dels inse att det inte alltid är någon annan som är »boven», utan alla måste gör någon uppoffring.

Miljöarbete måste få kosta!

VATTEN – tidskrift för vattenvård

Officiellt organ för FÖRENINGEN VATTEN

- Redaktion:** VATTEN, Teknisk Vattenresurslära, Lunds Universitet, Box 118, S-221 00 Lund.
- Ansvarig utgivare:** Lars Bengtsson. Tel. 046-222 89 80.
- Redaktör:** Rolf Larsson. (Rolf.Larsson@tvrl.lth.se) Tel. 046-222 73 98, Fax 046-222 44 35.
- Sekreterare:** Clary Nykvist Persson. Tel. 046-222 98 82, Fax 046-222 44 35.

Tidskriften VATTEN har som mål att publicera artiklar om teknik och forskning rörande vattenresurser, vattenbehandling och vattenvård. Vid bedömning av en artikel tas hänsyn inte bara till dess vetenskapliga nyhetsvärde utan även till dess praktiska värde (driftfrågor). Översiktsartiklar och debattinlägg av allmänt intresse publiceras också. Referee-system tillämpas ej i formell mening, dock granskas artiklarna av redaktionen och tillfälliga medarbetare.

Tidskriften VATTEN ska också informera Föreningen Vattens medlemmar om föreningens aktiviteter.

Särskilt utrymme reserveras för notiser om litteratur, konferenser, kurser etc. och meddelanden av skilda slag från föreningar, företag, institutioner, universitet och högskolor samt massmedia.

Kortfattad instruktion för författare

Artiklar, inklusive figurer, skickas elektroniskt (via e-post eller annat medium) och som papperskopia till redaktionen. Figurer och tabeller med tillhörande text placeras sist. Ett foto på varje författare ska också bifogas.

Artiklar kan skrivas på skandinaviskt språk eller på engelska.

Alla artiklar ska ha abstract på engelska. Artiklar på skandinaviskt språk ska dessutom ha sammanfattning på samma språk som artikeln. Abstract och sammanfattning ska vardera omfatta högst 200 ord.

En lista med högst 10 key words bifogas artikeln.

Ange dignitet på rubriker, men minimera i övrigt layout.

Referenser ordnas alfabetiskt och skrivs enligt exempel:

Lindholm, T. & Ohman, P., 1996. Some advantages of studying living phytoplankton. Vatten 52:1, 9–14.

Författare erhåller särtryck av artikeln i form av pdf-fil utan kostnad.

Antagna artiklar får ej publiceras i annan tidskrift utan redaktionens medgivande.

Utförlig instruktion för författare

- Se www.foreningenvatten.se (under »Verksamheten/Tidskriften VATTEN»)
- Kan även erhållas från redaktionen.